

بررسی تحولات بازار نفت

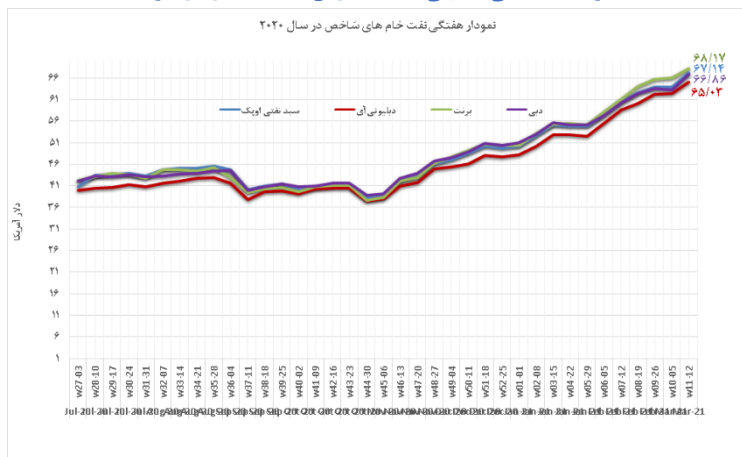
روند قیمت‌ها

قیمت نفت خام‌های شاخص برنت، دبلیوتی‌آی و دبلی در هفته گذشته افزایش داشت و به بالاترین سطح در دو سال گذشته رسید. اقدام کشورهای اوپک پلاس مبنی بر تداوم کنترل عرضه نفت و تصویب بسته حمایتی مالی ۱/۹ تریلیون دلاری دولت آمریکا توسط سنا مهمترین عوامل افزایش قیمت نفت در هفته گذشته عنوان شده است. سطح ذخیره‌سازی نفت خام در هفته گذشته در آمریکا ۱۳/۸ میلیون بشکه افزایش داشت و به ۴۹۸/۴ میلیون بشکه رسید. میزان خوراک نفت خام پالایشگاهی نیز در همین مدت ۲/۴ م.ب.ر افزایش داشت و به ۱۲/۳۱ میلیون بشکه تنزل کرد. نرخ بهره‌برداری از پالایشگاه‌ها نیز با ۱۳ واحد درصد به ۶۹ درصد رسید. بر اساس گزارش بیکر هیوز در هفته گذشته تعداد دکل‌های حفاری نفت در این مدت یک دستگاه کاهش داشت و مجموع دکل‌های حفاری نفتی در آمریکا به ۳۰۹ دستگاه رسید.

منبع: دبیرخانه اوپک

نمودار (۱): قیمت نفت خام های شاخص برنت، دبلیوتی‌آی، دبلی و سبد نفتی اوپک

متوسط هفتگی منتهی به ۱۲ مارس ۲۰۲۱ (دلار در هر بشکه)

تغییرات هفتگی	متوسط هفته منتهی به ۱۲ مارس	روزانه ۱۲ مارس	
۲/۰۸	۶۸/۱۷	۶۹/۲۰	برنت موعددار
۲/۷۱	۶۵/۰۳	۶۵/۶۱	دبلیوتی‌آی
۳/۶۱	۶۶/۸۶	۶۷/۹۰	دبلی
۳/۲۱	۶۷/۱۴	۶۸/۱۴	سبد نفتی اوپک
-۰/۶۳	۳/۱۴	۳/۵۹	اختلاف برنت و دبلیوتی‌آی

تغییرات	هفته منتهی به ۲۰۲۱/۳/۵	هفته منتهی به ۲۰۲۱/۲/۲۶	
۱۳/۸	۴۹۸/۴	۴۸۴/۶	ذخیره‌سازی تجاری نفت خام آمریکا (میلیون بشکه)
-۱۱/۹	۲۳۱/۶	۲۴۳/۵	ذخیره‌سازی بنزین (میلیون بشکه)
-۰/۶۲	۱۲/۳۲	۱۲/۹۴	خوراک پالایشگاهی (میلیون بشکه در روز)
-۳/۵	۶۹/۲	۷۲/۷	ظرفیت بهره برداری پالایشگاهی (درصد)
-۰/۰۶	۲/۸۲	۲/۸۸	خالص واردات نفت خام (میلیون بشکه در روز)
۰/۲۸	۲/۶۳	۲/۳۵	صادرات نفت خام (میلیون بشکه در روز)

منبع: اداره اطلاعات انرژی آمریکا

افزایش شدید تقاضا برای نفت خام اوپک در سه ماهه دوم سال ۲۰۲۱

یکی از موضوعاتی که فعالان بازار نفت طی ماه‌های اخیر به آن پرداخته‌اند، احتمال بازپس‌گیری سهم اوپک از بازار نفت در ماه‌های آتی است. دلیل اصلی مطرح شدن این موضوع، پیش‌بینی‌های منابع مختلف از افزایش تقاضای جهانی نفت و به دنبال آن تقاضای نفت برای کشورهای عضو اوپک می‌باشد. بر اساس آخرین پیش‌بینی دبیرخانه اوپک، انتظار می‌رود تقاضای نفت خام برای کشورهای عضو این سازمان در سال جاری به طور متوسط به ۲۷/۲۶ م.ب.ر. برسد؛ این در حالی است که تقاضا برای نفت خام اوپک در سال ۲۰۲۰ برابر با ۲۲/۴ م.ب.ر. برآورد شده بود و این عدد برای سال‌های ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ برابر با ۳۱/۸۶ و ۲۹/۳۴ م.ب.ر. تخمین زده شده است. لذا می‌توان گفت که تقاضا برای نفت خام اوپک در سال ۲۰۱۹ معادل ۲/۵۲ م.ب.ر. کاهش یافته که عمدتاً ناشی از افزایش تولید نفت کشورهای غیر اوپک به ویژه آمریکا بوده و در سال ۲۰۲۰ و تحت تاثیر شیوع ویروس کرونا و تضعیف تقاضا برای نفت خام اوپک، شاعد کاهش چشمگیر ۶/۹۴ م.ب.ر. بوده‌ایم. بنابراین با توجه به رشد ۴/۸۶ م.ب.ر. تقاضا برای نفت خام اوپک در سال ۲۰۲۱ به دلیل بازیافت تقاضا و ناتوانی برخی از کشورهای تولیدکننده نفت حاشیه‌ای برای واکنش به تقاضای در حال افزایش نفت، بسیاری از کارشناسان این موضوع را فرصتی مناسب برای اعضای اوپک جهت بازپس‌گیری سهم از دست رفته این کشورها در بازار نفت طی سال‌های اخیر می‌دانند. لازم به ذکر است تعادل جدید در بازار نفت و در واکنش به رشد سریع انتظاری تقاضای نفت، حاصل برآیند تغییرات قیمت، تولید و ذخیره‌سازی نفت است که دارای رابطه متقابل با هم هستند و در این میان تصمیمات و استراتژی‌های کشورهای اوپک پلاس بسیار تعیین‌کننده است. در مجموع با توجه به جلسات اخیر وزارتی اوپک پلاس به نظر می‌رسد که کشورهای مشارکت‌کننده در بیانیه همکاری قصد دارند با عدم واکنش مقداری به افزایش تقاضای نفت، روند تخلیه ذخیره‌سازی‌ها را تسریع کرده و بازار را با سرعت بیشتری به توازن برسانند. در این رابطه براساس آخرین برآوردهای دبیرخانه اوپک، میزان ذخیره‌سازی تجاری نفت اوای‌سی‌دی که به عنوان مهم‌ترین معیار برای ارزیابی وضعیت توازن بازار نفت به کار گرفته می‌شود، در ژانویه سال ۲۰۲۱ برابر با ۳/۰۶۱ میلیارد بشکه بوده که این رقم طی ماه‌های بعدی با روند کاهشی مواجه شده و دبیرخانه انتظار دارد تا این عدد در ماه ژوئیه سال ۲۰۲۱ به ۲/۹۷۴ میلیارد بشکه برسد؛ در این صورت میزان ذخیره‌سازی‌های تجاری نفت خام کشورهای اوای‌سی‌دی نسبت به میانگین سال‌های ۲۰۱۵ الی ۲۰۱۹ تنها ۵ میلیون بشکه بیشتر خواهد بود و این به معنای متوازن شدن بازار نفت طی سناریوی پایه دبیرخانه اوپک می‌باشد.

بر اساس آخرین پیش‌بینی
دبیرخانه اوپک، انتظار
می‌رود تقاضای نفت خام
برای کشورهای عضو این
سازمان در سال جاری با
۴/۸۶ میلیون بشکه در
روز افزایش به ۲۷/۲۶
م.ب.ر. برسد.

سه ماهه دوم ۲۰۲۱ فرصتی مناسب برای جبران سهم بازار از دست رفته اوپک

اوپک معتقد است که با استفاده از دنبال کردن سیاست‌های قیمتی و تعدیل متناسب عرضه نفت، می‌تواند ذخیره‌سازی‌های تجاری نفت را به سرعت تخلیه کرده و بازار را تا نیمه دوم سال ۲۰۲۱ متوازن کند و لذا نیاز به استفاده از واکنش مقداری یا همان افزایش عرضه تا زمان توازن کامل بازار نفت نیست. این در حالی است که بسیاری از کارشناسان معتقدند با توجه به سرعت بازگشت تقاضای نفت و این امر که سرعت واکنش متناسب عرضه نفت به تقاضای در حال رشد در کشورهای غیراوپک - که با کاهش سرمایه‌گذاری در بخش بالادستی در سال‌های اخیر مواجه بوده‌اند و برخی از پروژه‌های آنها در سال گذشته متوقف، معوق یا لغو شده است - بسیار کند است، این مقطع زمانی، بهترین فرصت برای اوپک برای باز پس گرفتن سهم بازار از دست‌رفته طی سال‌های ۲۰۱۷ تا کنون است. کشورهای عضو اوپک نه تنها دارای ظرفیت تولید مازاد قابل توجهی در شرایط فعلی هستند که می‌تواند به سرعت وارد بازار نفت شود، بلکه در قیمت‌های پایین، سرمایه‌گذاری در بخش بالادستی این کشورها همچنان اقتصادی است. بنابراین شاید دنبال کردن سیاست سهم بازار در شرایط فعلی علیرغم پایین آوردن نسبی شیب افزایش قیمت نفت مزایای زیادی را در بلندمدت برای اوپک در بردارد. شاید یکی از مهمترین این مزایا که مورد تأکید روسیه بوده ممانعت از ورود تولیدکنندگان حاشیه‌ای و به طور خاص آمریکا به بازار نفت باشد. حفظ قیمت‌های نفت در محدوده ۴۵-۶۰ دلار در هر بشکه در واقع تضمین‌کننده امنیت تقاضای نفت برای کشورهای اوپک در بلندمدت و حداکثرسازی درآمد در بلندمدت است. البته اتخاذ این سیاست به هزینه کاهش سرعت متوازن سازی بازار نفت و تحمل قیمت‌های نفت پایین‌تر برای دوره طولانی‌تری است. البته باید به این موضوع نیز توجه داشت که کارشناسان بر این اعتقاد هستند که بازگشت نفت خام شیل آمریکا به بازار به زمان نیاز دارد و حداقل در سه تا شش ماه آینده نفت شیل آمریکا توان افزایش قابل توجهی ندارد. این در حالی است که مطابق پیش‌بینی دبیرخانه اوپک بیشترین میزان افزایش تقاضا برای نفت خام اوپک در سال ۲۰۲۱ در سه ماهه دوم محقق خواهد شد؛ تقاضای نفت خام اوپک در سه ماهه دوم با ۲/۰۹ م.ب.ر افزایش به ۲۷/۴ م.ب.ر خواهد رسید. لذا می‌توان گفت که سه ماهه آینده مهم‌ترین فرصت و بازه زمانی برای کشورهای عضو اوپک است تا بتوانند سهم از دست رفته خود در سال‌های گذشته از بازار نفت را باز پس گیرند و در این میان کشورهایمانند ایران که دارای بیشترین ظرفیت مازاد تولید در بازار نفت هستند بهترین گزینه برای پاسخگویی به تقاضای در حال رشد را دارند.

کشورهای عضو اوپک نه تنها دارای ظرفیت تولید مازاد قابل توجهی در شرایط فعلی هستند که می‌تواند به سرعت وارد بازار نفت شود، بلکه در قیمت‌های پایین، سرمایه‌گذاری در بخش بالادستی این کشورها همچنان اقتصادی است.

سهم کمتر صادرات از کاهش تولید نفت خام عربستان در ماه فوریه

عربستان برای تسریع فرآیند متوازن سازی بازار نفت و با توجه به نااطمینانی‌های موجود در خصوص آینده تقاضای نفت تصمیم گرفت به صورت داوطلبانه تولید نفت خام خود را در ماه‌های فوریه و مارس یک م.ب.ر کاهش دهد. آمارهای منتشر شده در خصوص تولید نفت خام عربستان در ماه فوریه نشان می‌دهد که تولید این کشور به $۸/۳$ م.ب.ر رسیده و صادرات نفت خام عربستان با ۳۰۰ هزار بشکه در روز کاهش به $۵/۷۲$ م.ب.ر رسیده است. بنابراین بخش اصلی کاهش صورت گرفته در تولید نفت خام عربستان در تولید داخلی این کشور و تغییرات ذخیره سازی بوده است. البته آمار منتشر شده توسط مؤسسه «ورتکسا» بر اساس بارگیری‌های انجام شده نیز نشان می‌دهد که صادرات نفت خام عربستان در ۱۰ روز ابتدایی ماه مارس برابر $۶/۷$ م.ب.ر بوده که نسبت به ماه قبل رشد معناداری را نشان می‌دهد. بخشی از کاهش صادرات نفت خام برنامه ریزی شده عربستان برای انجام تعهدات داوطلبانه مربوط به ژاپن، کره جنوبی و چین بوده است. اما بخش اعظم آن مربوط به مقاصد صادراتی عربستان در منطقه آتلانتیک و بازار مدیترانه بوده است. چهار پالایشگر مهم این منطقه تصمیم گرفته‌اند که خرید نفت خام از آرامکو را در ماه مارس متوقف کنند. البته در واکنش به این موضوع آرامکو قیمت نفت خام رسمی خود را برای ماه آوریل به مقاصد بازار مدیترانه و حوضه آتلانتیک کاهش داده و لذا انتظار می‌رود صادرات به این بازارها در ماه آوریل دوباره تقویت شود. نکته جالب توجه کاهش صادرات نفت خام عربستان به چین در ماه فوریه به میزان ۲۸ درصد به دلیل تعمیرات دوره‌ای پالایشگاه‌های چین در ماه آوریل بوده است. انتظار می‌رود تعمیرات دوره‌ای پالایشگاه‌ها در چین باعث کاهش ظرفیت پالایشی $۱/۹$ م.ب.ر در چین گردد. پالایشگران چینی در ماه‌های اخیر میزان خرید نفت خام خود از ایران را به تدریج افزایش داده و تا حدودی جایگزین نفت خام عربستان کرده‌اند. عربستان در سه ماهه اول سال ۲۰۲۱ در حدود $۱/۳$ م.ب.ر نفت خام از عربستان وارد کرده که ۶۰۰ هزار بشکه کمتر از سه ماهه چهارم ۲۰۲۰ بوده است. برآوردهای آرگوس حاکی از آن است که حداقل ۳۰۰ هزار بشکه در روز نفت خام از ایران به چین صادر می‌گردد. نفت خام سبک ایران با اختلاف قیمت $۵-۴$ دلار در هر بشکه در مقایسه با نفت خام برنت در ماه آوریل به بازار فروخته می‌شود. لازم به ذکر است عربستان در ۱۳ امین اجلاس وزرای اوپک پلاس اعلام کرد که قصد دارد برنامه کاهش تولید داوطلبانه یک م.ب.ر را برای ماه آوریل نیز تمدید کند و در صورت پایبندی کشورهای عضو بیانیه همکاری به تعهدات خود و جبران تولید اضافی تجمعی کشورهایمانند عراق و گابن یک فرآیند تدریجی را برای بازگشت تولید نفت خود به بازار را دنبال کند. در مجموع به نظر می‌رسد عربستان تلاش می‌کند تا بازار نفت با سرعت بیشتری به وضعیت متوازن خود بازگردد و در شرایط فعلی سیاست حمایت از قیمت‌های بالا را به طور آشکار دنبال می‌کند. بر اساس برآوردهای دبیرخانه اوپک بازار

آمارهای منتشر شده در خصوص تولید نفت خام عربستان در ماه فوریه نشان می‌دهد که تولید این کشور به $۸/۳$ م.ب.ر رسیده و صادرات نفت خام عربستان با ۳۰۰ هزار بشکه در روز کاهش به $۵/۷۲$ م.ب.ر رسیده است.

نفت در صورت تداوم وضعیت فعلی تا اوایل سه ماهه سوم به وضعیت متوازن خود باز خواهد گشت. البته باید توجه داشت که همچنان نااطمینانی‌های زیادی در بازار نفت وجود دارد که باعث می‌شود خوش‌بینی به آینده با احتیاط زیادی همراه باشد.

منبع شرکت بیکر هیوز		جدول (۲): تعداد دکل‌های حفاری فعال در آمریکا و کانادا		
تغییرات سالانه	تغییرات هفتگی	۲۰۲۱/۳/۱۲	۲۰۲۱/۳/۵	
				آمریکا
-۳۷۴	-۱	۳۰۹	۳۱۰	تعداد دکل‌های نفتی
-۱۵	۰	۹۲	۹۲	تعداد دکل‌های گازی
-۳۸۹	-۱	۴۰۱	۴۰۲	مجموع تعداد دکل‌های آمریکا
				کانادا
-۵۷	-۲۲	۵۸	۸۰	تعداد دکل‌های نفتی
-۲	-۳	۵۸	۶۱	تعداد دکل‌های گازی
-۵۹	-۲۵	۱۱۶	۱۴۱	مجموع تعداد دکل‌های کانادا

آدرس اینترنتی نشریه

www.opez.mop.ir

مدیریت کل امور اوپک

و روابط با مجامع انرژی